

RJ-Uiting 2026-6: Ontwerp-richtlijnen naar aanleiding van IFRS 18

<i>Hoofdstuk RJ</i>	<i>115 'Criteria voor opname en vermelding van gegevens' 360 'Het kasstroomoverzicht' 600 'Banken' 605 'Verzekeringsmaatschappijen'</i>
<i>Alinea's</i>	<i>Diverse alinea's</i>
<i>Hoofdstuk RJk</i>	<i>A2 'Criteria voor opname en vermelding van gegevens'</i>
<i>Alinea's</i>	<i>Diverse alinea's</i>
<i>Status</i>	<i>ontwerp-Richtlijn</i>
<i>Publicatiedatum RJ-Uiting</i>	<i>24 april 2026</i>
<i>(voorgestelde) Ingangsdatum</i>	<i>1 januari 2027</i>
<i>Commentaarperiode tot</i>	<i>1 juni 2026</i>

Inleiding

Voor wie is deze RJ-Uiting relevant

Voor gebruikers van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving kunnen één of meer van de voorgestelde wijzigingen relevant zijn.

Welke wijzigingen stelt de RJ voor

De voorgestelde wijzigingen in de RJ-bundel hebben betrekking op:

1. Verduidelijking van het startpunt van het kasstroomoverzicht bij toepassing van de indirecte methode (hoofdstuk 360);
2. Aanpassing van de keuzemogelijkheden voor de presentatie van kasstromen uit hoofde van dividend en interest (hoofdstuk 360);
3. Verduidelijking van de presentatie van kasstromen uit hoofde van dividend en interest voor banken (hoofdstuk 600);
4. Verduidelijking welke kasstromen onder beleggingsactiviteiten vallen voor verzekeringsmaatschappijen (hoofdstuk 605);
5. Het opnemen van kwalitatieve indicatoren voor het afzonderlijk vermelden van gegevens (hoofdstuk 115); en
6. Redactionele wijzigingen als gevolg van bovenstaande aanpassingen.

De voorgestelde wijzigingen in de RJk-bundel hebben betrekking op:

1. Het opnemen van kwalitatieve indicatoren voor het afzonderlijk vermelden van gegevens (hoofdstuk A2).

De verwerking van de wijzigingen dient plaats te vinden als een stelselwijziging in overeenstemming met hoofdstuk 140 ‘Stelselwijzigingen’.

Ingangsdatum

De RJ stelt voor de wijzigingen van kracht te laten zijn voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2027.

Commentaarperiode

De RJ nodigt u uit tot het inzenden van commentaren op deze RJ-Uiting. Deze kunnen tot uiterlijk 1 juni worden ingediend bij het RJ-secretariaat, bij voorkeur per email (secretariaat@rjnet.nl). Commentaren zullen als openbare informatie worden behandeld en op de RJ-website gepubliceerd, tenzij door respondenten is aangegeven dat het commentaar geheel of gedeeltelijk moet worden aangemerkt als vertrouwelijk.

Achtergrond en inhoud

IFRS 18 ‘Presentation and Disclosure in Financial Statements’ bevat nieuwe voorschriften voor de presentatie en toelichting van financiële overzichten. Als gevolg hiervan zijn ook andere IFRS-standaarden gewijzigd, waaronder IAS 7 ‘Statement of Cash Flows’. De RJ heeft onderzocht in hoeverre deze internationale ontwikkelingen aanleiding geven tot aanpassing of verduidelijking in de Richtlijnen. De RJ stelt enkele aanpassingen en verduidelijkingen voor, deze zijn hieronder verder toegelicht. Vanwege de wettelijke voorgeschreven indeling van balans en winst-en-verliesrekening beperken de aanpassingen zich vooral tot Richtlijn 360 ‘Het Kasstroomoverzicht’.

1. Verduidelijking van het startpunt van het kasstroomoverzicht bij toepassing van de indirecte methode

De RJ stelt voor om in alinea 212 van hoofdstuk 360 ‘Het kasstroomoverzicht’ op te nemen dat bij toepassing van de indirecte methode het gerapporteerde resultaat, waarop de aanpassingen worden doorgevoerd, aansluit op een subtotaal uit de winst-en-verliesrekening conform het Besluit modellen jaarrekening. Aanbevolen wordt dat het gerapporteerde resultaat, waarop de aanpassingen worden doorgevoerd, het bedrijfsresultaat is. Indien model F van het Besluit modellen jaarrekening wordt gehanteerd kan ook uitgegaan worden van het netto-omzetresultaat

Bij het overwegen van het startpunt van het kasstroomoverzicht heeft de RJ geconstateerd dat het begrip ‘bedrijfsresultaat’ momenteel niet is gedefinieerd in de Richtlijnen. De RJ stelt voor om dit begrip als volgt te definiëren:

- de som van de bedrijfsopbrengsten minus de som van de bedrijfslasten bij toepassing van model E van het Besluit modellen jaarrekening, en
- het netto-omzetresultaat vermeerderd met de overige bedrijfsopbrengsten bij toepassing van model F van het Besluit modellen jaarrekening.

2. Aanpassing van de keuzemogelijkheden voor de presentatie van kasstromen uit hoofde van dividend en interest

Alinea 213 van hoofdstuk 360 ‘Het kasstroomoverzicht’ bevat momenteel verschillende keuzemogelijkheden voor de presentatie van kasstromen uit hoofde van dividend en interest. Zo kunnen betaalde interest en betaalde dividenden als operationele of als financieringskasstroom worden gepresenteerd, terwijl ontvangen interest en ontvangen dividenden kunnen worden gepresenteerd als operationele of investeringskasstroom.

De RJ heeft deze keuzemogelijkheden geëvalueerd, als gevolg van de wijzigingen in IAS 7 ‘Statement of Cash Flows’ in de presentatie van kasstromen uit hoofde van dividend en interest. Deze keuzemogelijkheden zijn in IAS 7 beperkt, met als doel de vergelijkbaarheid tussen ondernemingen te vergroten. De IASB heeft daarbij onder meer overwogen dat betaalde interest en betaalde dividenden primair het karakter hebben van financieringskasstromen, terwijl ontvangen interest en ontvangen dividenden in de meeste gevallen aansluiten bij de investeringsactiviteiten van een onderneming.

De RJ stelt voor om in alinea 213 van hoofdstuk 360 ‘Het kasstroomoverzicht’ de keuzemogelijkheden voor de presentatie van kasstromen uit hoofde van dividend en interest in te perken, zodat kasstromen uit hoofde van ontvangen interest en dividend worden gepresenteerd als investeringskasstromen, terwijl kasstromen uit hoofde van betaalde interest (inclusief interest op schulden welke is geactiveerd onder de vaste activa) en dividend als financieringskasstromen worden gepresenteerd. Om die reden stelt de RJ tevens voor om alinea 360.216 te laten vervallen.

Daarbij merkt de RJ op dat voor bepaalde rechtspersonen het investeren in financiële activa of het verstrekken van financiering behoort tot de normale, niet incidentele bedrijfsactiviteiten. In deze situatie kan het wel passend zijn om kasstromen uit hoofde van interest en dividend onder operationele activiteiten te presenteren. Daarom stelt de RJ voor om voor deze rechtspersonen een uitzondering op te nemen in een nieuwe alinea 360.213a. Voorbeelden van dergelijke rechtspersonen zijn vastgoedbeleggingsmaatschappijen, rechtspersonen die financiering verstrekken teneinde de aankoop van eigen producten mogelijk te maken of lessors die financiering verstrekken in het kader van financiële leaseovereenkomsten.

3. Verduidelijking van de presentatie van kasstromen uit hoofde van dividend en interest voor banken

De RJ heeft geëvalueerd of de specifieke bepalingen ten aanzien van het kasstroomoverzicht van rechtspersonen, instellingen of organisaties die werkzaam zijn in specifieke bedrijfstakken verduidelijking behoeven. Naar aanleiding hiervan stelt de RJ voor om in alinea 119 van hoofdstuk 600 ‘Banken’ te verduidelijken dat banken doorgaans ontvangen interest, betaalde interest en ontvangen dividend onder de kasstromen uit operationele activiteiten presenteren, maar afhankelijk van de aard van de bedrijfsactiviteiten deze kasstromen ook als investerings- of financieringsactiviteiten kunnen presenteren.

4. Verduidelijking welke kasstromen onder beleggingsactiviteiten vallen voor verzekeringsmaatschappijen

Een verzekeringsmaatschappij heeft een stelselkeuze om de kasstroom uit beleggingsactiviteiten onder de operationele of investeringsactiviteiten te presenteren. Aangezien beleggingsactiviteiten niet zijn omschreven stelt de RJ voor om in alinea 803 van hoofdstuk 605 ‘Verzekeringsmaatschappijen’ te verduidelijken dat de kasstroom uit

beleggingsactiviteiten onder andere bestaat uit ontvangen interest en dividend, alsmede de ontvangsten en uitgaven uit hoofde van investeringen en desinvesteringen van beleggingen.

5. Het opnemen van kwalitatieve indicatoren voor het afzonderlijk vermelden van gegevens

De RJ heeft geconstateerd dat hoofdstuk 115 'Criteria voor opname en vermelding van gegevens' momenteel uitsluitend kwantitatieve criteria bevat voor de beoordeling of gegevens afzonderlijke vermelding behoeven, en geen kwalitatieve criteria. Bij de beoordeling of posten afzonderlijk moet worden vermeld, kan van belang zijn dat deze posten zodanig verschillende kenmerken vertonen dat afzonderlijke vermelding in de balans of in de toelichting noodzakelijk is om het op grond van artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht te verschaffen. De RJ stelt voor om in een nieuwe alinea 115.213a op te nemen dat de beoordeling of posten afzonderlijke vermelding behoeven gebaseerd wordt op de mate waarin zij verschillen qua relevante kenmerken, zoals bijvoorbeeld: de aard van de post, de functie binnen de bedrijfsactiviteiten, gehanteerde waarderingsgrondslagen, mate van onzekerheid gerelateerd aan de post, duur en tijdstip van realisatie of afwikkeling van de post, en beperkingen op het gebruik of overdraagbaarheid van het actief of verplichting.

De RJ stelt tevens voor om een soortgelijke nieuwe alinea op te nemen in de RJK-bundel (voor micro- en kleine ondernemingen), in alinea 113a van hoofdstuk A2 'Criteria voor opname en vermelding van gegevens'.

6. Redactionele wijzigingen

Voorgesteld wordt om in hoofdstuk 360 'Het kasstroomoverzicht' en andere hoofdstukken enkele wijzigingen door te voeren, waaronder in bijlagen. Deze zijn hierboven niet afzonderlijk toegelicht.

Voorgestelde wijzigingen Richtlijnen voor middelgrote en grote rechtspersonen

Voorgestelde wijzigingen in hoofdstuk 115 Criteria voor opname en vermelding van gegevens

115 Criteria voor opname en vermelding van gegevens

Deze Richtlijn 115 (aangepast 2026) vervangt Richtlijn 115 (aangepast 2025) en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2027.

115.2 Criteria voor vermelding

115.212 ...

De posten die op deze grond niet afzonderlijk worden vermeld dienen te worden samengevoegd met gelijksoortige posten.

115.213 Bij de beoordeling of posten afzonderlijk dienen te worden vermeld, kunnen zowel kwantitatieve als kwalitatieve criteria een rol spelen. Gezien de veelheid van elementen die zich bij een weloverwogen beoordeling kunnen voordoen, is het niet mogelijk objectieve criteria voor vermelding te formuleren die in alle omstandigheden toepasbaar zijn. Daarom is er van afgezien stellige uitspraken met betrekking tot ~~de grootte van de~~ dergelijke criteria op te nemen. Volstaan wordt met het geven van enige indicaties.

In de volgende alinea's zijn enkele kwantitatieve aanbevelingen opgenomen welke als handreiking voor de praktijk dienen. De aanbevolen criteria kunnen in een concreet geval te eng of te ruim gesteld zijn. Verder kunnen de bijzonderheden van de rechtspersoon of de aard van de gegevens zodanig zijn dat deze, hoewel ze niet aan de hierna genoemde kwantitatieve criteria voldoen, toch afzonderlijk moeten worden vermeld op grond van de in artikel 2:362 lid 1 BW gestelde eisen, mede rekening houdend met de kwalitatieve factoren opgenomen in alinea 213a.

115.213a Een rechtspersoon baseert de beoordeling of posten afzonderlijke vermelding behoeven op basis van de mate waarin zij verschillen qua relevante kenmerken. Dergelijke kenmerken kunnen zijn:

- aard van de betreffende post;
- functie binnen de bedrijfsactiviteiten;
- liquiditeit van de betreffende post;
- gehanteerde waarderingsgrondslagen;
- mate van onzekerheid die verband houdt met de betreffende post;
- duur en tijdstip van realisatie of afwikkeling van een actief of verplichting;
- beperkingen op het gebruik of overdraagbaarheid van een actief of verplichting.

Voorgestelde wijzigingen in hoofdstuk 360 Het kasstroomoverzicht

360 Het kasstroomoverzicht

Deze Richtlijn 360 (aangepast 2026) vervangt Richtlijn 360 (aangepast 2023) en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2027.

360.0 Definities

Bedrijfsresultaat: Indien model E van het Besluit modellen jaarrekening wordt toegepast: de som der bedrijfsopbrengsten minus de som der bedrijfslasten. Indien model F van het Besluit modellen jaarrekening wordt toegepast: het netto-omzetresultaat vermeerderd met de overige bedrijfsopbrengsten.

360.1 Algemeen

360.105 **Het kasstroomoverzicht dient te worden opgesteld overeenkomstig de specifieke bepalingen zoals opgenomen in paragraaf 2 en 3 van dit hoofdstukde paragrafen 360.2 en 360.3.**

Voor aanvullende bepalingen ten aanzien van het kasstroomoverzicht van rechtspersonen, instellingen of organisaties die werkzaam zijn in specifieke bedrijfstakken, wordt verwezen naar Afdeling 6 Bijzondere bedrijfstakken.-De kasstroomoverzichten voor verzekeringsmaatschappijen en beleggingsentiteiten zijn nader uitgewerkt in hoofdstuk 605 Verzekeringsmaatschappijen respectievelijk hoofdstuk 615 Beleggingsentiteiten.

360.2 Inhoud van het kasstroomoverzicht **Algemeen**

360.207 In geval van verwerking als financiële lease wordt bij het aangaan van het leasecontract in de toelichting op het kasstroomoverzicht aangegeven voor welke bedragen uit dien hoofde activa en leaseverplichtingen wel in de balans zijn opgenomen, maar niet in het kasstroomoverzicht.

De betalingen van financiële leasetermijnen worden verdeeld in een aflossingsbestanddeel en een interestbestanddeel. Het interestbestanddeel en aflossingsbestanddeel wordt ent separaat onder de kasstromen uit financieringsactiviteiten gepresenteerd. Het interestbestanddeel wordt in overeenstemming met de stelselkeuze voor kasstromen uit hoofde van betaalde interest gepresenteerd (zie alinea 213).

De ontvangst uit hoofde van een sale and financial leaseback-transactie wordt gepresenteerd als een kasstroom uit hoofde van financieringsactiviteiten.

Kasstroomen uit operationele activiteiten

360.209 Operationele activiteiten bestaan uit transacties en gebeurtenissen die veelal direct leiden tot opbrengsten en kosten in de winst-en-verliesrekening. Voorbeelden van kasstromen uit operationele activiteiten zijn:

- ontvangsten voor verkoop van goederen en levering van diensten, waaronder de inning van debiteuren;
- ontvangsten uit hoofde van royalty's, commissies en dergelijke;
- uitgaven voor de inkoop van goederen en diensten;
- uitgaven ten behoeve van het productieproces;
- uitgaven in verband met betalingen van termijnen uit hoofde van operationele leasing;
- ~~ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en ontvangsten uit hoofde van dividenden (zie alinea 213);~~
- ontvangsten en uitgaven in verband met winstbelastingen (zie alinea 214).

360.211 De directe methode voor de weergave van kasstromen uit operationele activiteiten houdt in dat de ontvangsten en uitgaven als zodanig worden gerapporteerd. Deze informatie kan hetzij rechtstreeks uit de administratie van de rechtspersoon worden afgeleid, hetzij worden afgeleid uit de administratie door een adequate aanpassing van de netto-omzet, de kostprijs van de omzet en andere onderdelen van de winst-en-verliesrekening. Indien de directe methode wordt toegepast, wordt aanbevolen een aansluiting te geven tussen het bedrijfsresultaat en de kasstroom uit bedrijfsoperaties.

360.212 De indirecte methode voor de weergave van kasstromen uit operationele activiteiten houdt in dat het gerapporteerde resultaat wordt aangepast voor:

- posten van de winst-en-verliesrekening die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in dezelfde periode;
- mutaties in voorzieningen, overlopende posten, voorraden, handelsdebiteuren en handelscrediteuren;
- posten van de winst-en-verliesrekening waarvan de ontvangsten en uitgaven niet beschouwd worden als behorend tot de operationele activiteiten.

Het gerapporteerde resultaat waarop de aanpassingen worden doorgevoerd, ~~is bij voorkeur het bedrijfsresultaat. Het is ook mogelijk om uit te gaan van het resultaat voor of na belastingen. sluit aan op een subtotaal uit de winst-en-verliesrekening conform het Besluit modellen jaarrekening. Het is aanbevolen dat het gerapporteerde resultaat waarop de aanpassingen worden doorgevoerd, het bedrijfsresultaat is. Indien model F van het Besluit modellen jaarrekening wordt gehanteerd kan ook uitgegaan worden van het netto-omzetresultaat~~

360.213 Kasstromen uit hoofde van ontvangen interest worden ~~hetzij onder de kasstromen uit operationele activiteiten gepresenteerd, hetzij~~ onder de kasstromen uit investeringsactiviteiten ~~gepresenteerd, met inachtneming van alinea 216.~~ Kasstromen uit hoofde van betaalde interest worden ~~hetzij onder de kasstromen uit operationele activiteiten gepresenteerd, hetzij~~ onder de kasstromen uit financieringsactiviteiten ~~gepresenteerd.~~ Tot de kasstromen uit hoofde van betaalde interest worden ~~en gerekend~~ het in financiële leasetermijnen begrepen interestbestanddeel ~~gerekend~~ (zie alinea 207) alsmede betaalde interest op schulden die is geactiveerd onder de vaste activa.

Kasstroomen uit hoofde van ontvangen dividenden worden ~~hetzij onder de kasstromen uit operationele activiteiten, hetzij~~ onder de kasstromen uit investeringsactiviteiten gepresenteerd.

Kasstroomen uit hoofde van betaalde dividenden worden ~~bij voorkeur~~ opgenomen onder de kasstroomen uit financieringsactiviteiten; ~~als alternatief mogen deze kasstroomen opgenomen worden onder de kasstroomen uit operationele activiteiten~~. Alinea 221 is overeenkomstig van toepassing.

360.213a De kasstroomen uit hoofde van ontvangen interest, betaalde interest en ontvangen dividenden kunnen, in afwijking van alinea 213, gepresenteerd worden onder de kasstroomen uit operationele activiteiten indien en zover de rechtspersoon investeert in financiële activa of financiering verstrekt in het kader van de normale bedrijfsactiviteiten.

Voorbeelden van dergelijke rechtspersonen zijn onder meer vastgoedbeleggingsmaatschappijen, rechtspersonen die financiering verstrekken teneinde de aankoop van eigen producten mogelijk te maken en lessors die financiering verstrekken in het kader van financiële leaseovereenkomsten.

360.216

~~(vervallen)Aanbevolen wordt in het overzicht van de kasstroom uit operationele activiteiten een afzonderlijke tussentelling ‘kasstroom uit bedrijfsoperaties’ te maken, waarin alle operationele kasstroomen worden opgenomen met uitzondering van de kasstroomen uit hoofde van interest, dividenden en belastingen.~~

Kasstroomen uit investeringsactiviteiten

360.218 ~~(vervallen)Uitgaven uit hoofde van interest welke is geactiveerd onder vaste activa worden, in afwijking van alinea 213, opgenomen onder de kasstroomen uit hoofde van investeringsactiviteiten.~~

Voorgestelde wijzigingen in hoofdstuk 600 Banken

600 Banken

Deze Richtlijn 600 (aangepast 2026) vervangt Richtlijn 600 (aangepast 2019) en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2027.

600.1 Inleiding Kasstroomoverzicht

600.119

De bepalingen inzake het kasstroomoverzicht, zoals vermeld in hoofdstuk 360 Het kasstroomoverzicht, zijn ook voor banken van toepassing. ~~In bijlage 1 van dit hoofdstuk zijn voorbeelden van kasstroomoverzichten opgenomen~~In afwijking van hoofdstuk 360 presenteren banken doorgaans ontvangen en betaalde rente en ontvangen dividend onder de kasstroomen uit operationele activiteiten. Afhankelijk van de aard van de bedrijfsactiviteiten kunnen deze kasstroomen ook als investerings- of financieringsactiviteiten worden verantwoord. In bijlage 1 van dit hoofdstuk zijn voorbeelden van kasstroomoverzichten opgenomen. ~~De indeling van de kasstroom uit operationele activiteiten wijkt in deze voorbeelden af van die in hoofdstuk 360.~~In

de voorbeelden zijn onder het begrip geldmiddelen begrepen de kasmiddelen en het terstond opeisbare deel van Vorderingen op bankiers.

Voorgestelde wijzigingen in hoofdstuk 605 Verzekeringsmaatschappijen

605 Verzekeringsmaatschappijen

Deze Richtlijn 605 (aangepast 2026) vervangt Richtlijn 605 (aangepast 2019) en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2027.

605.8 Overige onderwerpen Kasstroomoverzicht

605.803

Voor verzekeringsmaatschappijen is opnemning van het kasstroomoverzicht mede relevant gezien de mogelijk veel voorkomende vermogensmutaties. De algemene uitgangspunten van hoofdstuk 360 Het kasstroomoverzicht zijn ook voor verzekeringsmaatschappijen van toepassing. De kasstroom uit beleggingsactiviteiten kan onder de operationele activiteiten of onder de investeringsactiviteiten worden opgenomen. De kasstroom uit beleggingsactiviteiten bestaat onder andere uit ontvangen interest en dividend, alsmede de ontvangsten en uitgaven uit hoofde van investeringen en desinvesteringen van beleggingen. Bij een deel van de verzekeringsmaatschappijen, met name de levensverzekeringsmaatschappijen, zijn de beleggingsactiviteiten sterk verweven met de verzekeringsactiviteiten. In dat geval heeft het de voorkeur om de kasstroom uit beleggingsactiviteiten onder de operationele activiteiten op te nemen. De voorbeeldmodellen zijn opgenomen in bijlage 1 van dit hoofdstuk.

Voorgestelde wijzigingen in hoofdstuk 940 Begrippen

940 Begrippen

Begrippen in de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving

Begrip	Definitie
<u>Bedrijfsresultaat</u>	<u>Indien model E van het Besluit modellen jaarrekening wordt toegepast: de som der bedrijfsopbrengsten minus de som der bedrijfslasten. Indien model F van het Besluit modellen jaarrekening wordt toegepast: het netto-omzetresultaat vermeerderd met de overige bedrijfsopbrengsten.</u>

Voorgestelde wijzigingen in Richtlijnen voor middelgrote en grote rechtspersonen

Voorgestelde wijzigingen in hoofdstuk A2 Verwerking en waardering

A2 Verwerking en waardering

Deze Richtlijn A2 (aangepast 2026) vervangt Richtlijn A2 (aangepast 2025) en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2027.

A2.1 Criteria voor opname en vermelding van gegevens

Criteria voor vermelding

A2.113a Een rechtspersoon baseert de beoordeling of posten afzonderlijke vermelding behoeven op basis van de mate waarin zij verschillen qua relevante kenmerken. Dergelijke kenmerken kunnen zijn:

- aard van de betreffende post;
- functie binnen de bedrijfsactiviteiten;
- liquiditeit van de betreffende post;
- gehanteerde waarderingsgrondslagen;
- mate van onzekerheid die verband houdt met de betreffende post;
- duur en tijdstip van realisatie of afwikkeling van een actief of verplichting;
- beperkingen op het gebruik of overdraagbaarheid van een actief of verplichting.